

ПОЕЗІЯ

ФОРТÉП'ЯН

Долонями по пригорщу хвилин –
І проступає поміж ліній долі
Фортеп'ян віденський, одним один,
В отіненому, темному, покої.

Любовно списані пером стрімким
Німують ноти у старім альбомі.
Лиш іноді, пришельцями з світлин,
Вальсують тіні по пустому домі.

Лиш іноді метелик залетить
Із того світу, де Зелені свята.
У смужці сонця спалахне на мить
Чиясь душа, неспокоєм узята.

У *retro* розкрутилися роки:
До клямки ледь дотягуюсь рукою.
Хай сонячно надворі, а таки
По світло йду до темного покою.

ДИМ

Блукає полем тиходумний дим:
Під вечір вогке палять картоплиння;
Осітній день, самотній пілігрим,
Іде за пруг у млі молочно-синій.

Ти не кажи, що з димом все пішло:
Відходить день, а дим он – ще над полем,
Чи дим, чи то землі терпке тепло
Гірко-солодким розпливлося болем.

Ти не кажи, що дим – то смерть речей,
Що він – ніщо, межа всьому й усьому:
Якби не дим, хтозна чи б Одіссей
В свою Ітаку повернувсь, додому...

Так от і я у тім далекім дні
Стою, ще геть малий, горнись до мами
І бачу дим, гейби на полотні,
Той найсолодший дим поміж димами.

Стою в тім дні, а чи бреду за ним,
Та не в ніщо – у хвилі тихоплинні,
У той гіркий, у той солодкий дим,
Коли під вечір палять картоплиння...

ДЕРЕВА ПЕЧАЛЬ

Ми з татом ріжемо на зиму дрóва.
Подвір'я. Неба синього перкаль.
Чутливий натиск татового слова:
“Тягни до себе, потім – відпускай”.

На сонці мушка грає вечорова,
Дзвенить зубаста, вигострена сталь,
З-під неї тихо на траву пухова
Розтрушується дерева печаль.

Шерегом зими поміж нами стали,
Ніщо ж бо в світі не буває сталим,
Здається, й небо інше над селом,

Та щоб маліла даль надпросторова,
Щоби тепло зустрілося з теплом –
Ми з татом ріжемо на зиму дрова.

ГОРПИНКА

І не ріки, й не часу тихий плин:
Ні хвиль у тому плині, ні хвилин,

Одна лиш, під водою, стебелина
Показує, що річка – таки плинна:

За течією гнеться ночі й дні
Тополею у полі, що на дні...

Спливли літа рікою і – з рікою,
Горпинкою, – взялися лепехою...

Зашерхло все... Та що за дивина?..
Ще й досі бачу: хилиться вона,

Мов у низькім поклоні, стебелина –
Маркус часу втечу незупинну!..

СТРІЛА

Ту мить у серці й досі ще тримаю,
Чи радше так: усе ще в ній триваю –

В високу синяву націлюю стрілу,
Пускаю в лет її, розгонисту, стрімку –

Летить. Та раптом – хтось на перешкодї,
Ледь-ледь перстом її торкнувся: – Годі!

Здригнулась, завагалася на миті мить –
І вже, звідкіль злітала, – у землі стримить.

У серці образ той, стрілу, тримаю:
Ще поки не здригнулася – триваю.

ВІДЛУННЯ ТИШІ

Старий ставок і повня над селом,
І тиша, й скрекіт жаб – наперемінно.
Світам світи всміхаються промінно,
Життя – життю виспіває псалом.

То хор у тиші тоне безгомінно,
То тиша хорів слугує тлом.
Вже й не село лиш, а світів огром –
Щось двоєдине: тиша й скрекотіння.

Я крізь роки ношу в собі ту ніч –
Світіння найяснішої зі свіч,
Лункої тиші й скрекоту єднання.

Та вдарить час потужніше крилом –
І затемніє навкруги мовчання,
Де був ставок і повня над селом.

ЗА ШАХІВНИЦЕЮ

При лямпі – двоє. Тіні дві на стелі.
Мовчánка. Часом – тихо калатне:
На чорно-білий пляц вояк паде.
Де сутінно – хлоп'я уже в постелі.

Ось колихнулись тіні дві дебелі,
Мугикання озвалось самітне
Й пустилось хатою, одним одне,
Ходити блудом, мовби по пустелі.

Завмерло в ліжечку хлоп'я мале,
Схлипнути мало вже ось-ось, але
Хвилинка йшла в задумі тіней, друга –

Немов тягар на груди налягав,
Давку сльозу з-під серця витискав –
Хлоп'я іще не знало, що то – туга.

ТОПОЛЯ

Яке ж сумне те місце, де був сад!
Хоч би пеньок, горбочок – геть нічого...
Тут п'явся по веранді виноград,
Рівчак там жебонів уздовж дороги.

Три яблуні, дві груші; ще одна,
Її плоди виніжувались в сніні,
А там, в куточку саду, самотна,
Струнка тополя при погідній днині

Вершечком переймала часу хід,
Стрімка, як він; вершечком – і всихала.
Чи не тому, що понад шерг літ
За обрієм ту пустку проглядала?

Лічила чорно-біле – ночі й дні.
Нешелестка, ще більше занімала:
Захожою була тут, лиш одні
Гінкі вітри торкались її тіла...

Криниці, саду, пасіки нема.
В хабаззя, як у воду, йде будинок...
Така вже вколо сумота німа,
Що й вітер оминає ту місцину.

Коли йду наяву тим пустирем,
А садом – уві сні, то під рукою
Листопадовий відчуваю трем –
Далекоглядну згадую тополю.

СТРУНА ОСЕНІ

Всі барви й звуки скошені –
лиш срібло де-не-де:
Струна найтонша осені
мелодію веде...
Веде її *pianissimo*,
мелодію без слів,
Висотує з них млість саму,
лиш музику, лиш спів.

Не весь ще день за обрієм –
крайсонцем іздала
Висріблює, оздоблює
те соло скрипаля...
Нечутно ніч підкралася –
вже й срібло не бринить,
На пружі обірвалася
найтонша пісні нить.

ШОЛОМИЯ

Чорнобривці довкола хреста
Дотлівають у падолисті.
Далина: за верстою – верста
Й дими над полями, як мислі.

Княжий воїн у бронзі стоїть,
Оповитий сизими снами.
Опочила на тлі століть
Шоломия за шоломами.

Сивиною дими взялись,
Сива нить снується – дорога,
Сивочоло став тут колись,
Божий хрест зітханням до Бога.

Далина: за верстою – верста,
Чорнобривці ті – все ще поряд:
Діточками довкола хреста
Стожаринки в душі прозорять.

NOX RUIT*

*Ніч рине – й землю ген
огортає крил чорнотою.*

Вергілій, “Енеїда”

І рине стрімголов, як у жарких краях,
На землю ніч, потуга чорнокрила.
Яка ж і простору, і руху сила
У двох отих, мов з тятиви, словах!

Укупі з захватом одвічний страх
Торкнувсь душі. Та вже мигтять світила:
Що день ховав – невидна ніч відкрила...
Он і Молочний закурився Шлях...

Напевно, й нині мандрівець по ньому
Звіряється, простуючи додому,
Як до Ітаки – впертий Одіссей.

І стане враз: та ми ж у тих глибинах,
У куряві тій сивій – порошина,
Увесь цей світ, уся Земля людей!..

* Ніч рине (лат.)

ЗАБУТИМ СЛОВАМ

Забутих слів віддалена Галактика,
Ймена речей, що віджили свій вік...
Десь на міжзоряному неба клаптику,
Де часу найповільніший потік,

Поставши одаль тихими світлинами,
Душі торкаєтесь хіба що в снах –
Речей щонайдрібнішими зернинами,
Чи слізьми, не усе ж бо – тінь і прах.

Забутих слів Галактика віддалена
У телескопі – цятка світлова...
Поміж світами глибшає прогалина,

Та ще бринять пульсарами слова,
І їм радіє мисляча билина:
У безкраї – душі її крихтина.

ТРЕПЕТА

*І в'янемо всі ми, мов листя,
а наша провина, як вітер,
несе нас.*

Ісаія 64, 6

Трепета ронить мерехтливий лист.
Ще й ним, поки він падає, тріпоче...
За свого Сина відпусти їй, Отче,
За хрест, із неї зладжений колись.

Такий печальний до тремтіння хист:
Єдиними устами – всі листочки,
Поки морозом раннім серед ночі
Їх не розвіє пізній падолист...

Навстріч зимі летять, у сніголети,
Тремтливі крихти пам'яті трепети,
Сама ж вона – безпам'ятна стоїть.

Аж навесні, коли заграють соки,
Потягне знову тремоло високе
Свою, вже двотисячолітню, нить...

СВІЧА

Свічу вечірній цвинтар засвітив
Верхом сосни – до сонця, що на пружі
Яріє ще в невичерпній напрузі, –
Свічу вечірній цвинтар засвітив

Для тих, хто тут, хто вже переступив
Ген-ген за межі пам'яті людської,
Кого той світ уже давно впокоїв,
А цей – іще свічу їм засвітив.

Молитвою бринить мовчання нив,
Лиш обрії довкіл... Ніде й нікого.
За дальній пруг ідуть лиш ті, для кого
Свічу вечірній цвинтар засвітив...

ЧЕКАННЯ

Так тихо на селі!.. Трава росте.
Вростають в землю батьківські пороги.
Усе тут дома. Цвинтар лиш іде:
Що хрест, то крок – ступає до дороги.

Ще довго йти, та й непомітний крок:
Дорога – ген, село – усе ще поряд.
Але чи видно з обрисів зірок,
Що в стрімкості такій вони прозорять?

Тож прийде час, – шумить чи в'яне лист,
Лежить ще сніг чи, одбілівши, тане, –
І ступить цвинтар, свіжий його хрест,
Ще крок один – і край дороги стане

В чеканні. Край дороги, край життя...
Пороги вже травою поростають
І відцвітає мамине шиття...
Летять зірки – шляхи свої верстають.

ЗАДУШНІ ДНІ

Війнуло холодом у дні задушні –
Золотolistу наче й не було...
На цвинтарях близькі далекі душі,
З-потойбіч, роздаровують тепло.

Роки над цвинтарями кругойдучі –
Он скільки листя вкотре нанесло.
Приходять до померлих – умирущі,
Час тихо налягає на весло...

Приходять, поки день іще, з-посейбіч,
Де хвиля, не ошаджуючи й неміч,
Навідліг б'є об береги життя.

Вітри ж і тут гудуть, усяюдисущі,–
Лиш їм одним відсіть є вороття.
Війнуло холодом у дні задушні...

ДИЧКА

Серед полів (довкіл лиш марять села) –
Покинута, забута, самотна
Стоїть вона, не те що невесела,
Але й не те, що кажемо “сумна”.

Ані дороги близько, ні стежини,
Усохла й згадка – слід од рівчака,
Ані тут свій притулок, ні чужинний,
Щоб хай чиясь торкнулася рука.

Вітри її принизили, скрутили,
Та й кинули, як забавку – дитя.
Покривджена, не має в собі сили
Бодай що тінню скрасити життя.

Зросла питальним образом, небога,
Щоб дивуватись: “Хто я тут? Для кого?”

ПЕРЕВТІЛЕННЯ

Холодна мжичка переходить в сніг –
Найперелітніше з одвічних перевтілень.
Уже й зима, ступивши на поріг,
Перечепилася на грудді чорно-білім.

Уже й зима... Здається ж, тільки-но
Усяке дерево свою плекало мову,
Свою кожне радістю цвіло,
Свою, квітневу, приміряючи обнову.

Ще вчора вчила осінь їх, сумних,
Що сріблом слово є, а золотом – мовчання,
Щоб не таким журливим було в них
З останнім словом неминуче розставання.

Холодна мжичка втілюється в сніг –
Найтаємничіше з одвічних перевтілень.
Мовчання біле стелячи до ніг,
У біле таїнство йде білий місяць – білень.

СПОГАД

Далекий спогад, що тузі брат,
Засмучує душу – й гріє:
З-під пальців мами метілі в лад,
Мережкою, – Шумана “Мрії”...

У млі мерехтливій тоне село.
Довкіл – так біло-біло!
Заплакані шибки: холодне скло
Од маминих мрій тепліло.

Старий фортеп’ян і туги плав –
У віхолу погляд мами...
Розлучник-час так прозоро став
Зимовим склом поміж нами!..

СНІГОВІ БАБИ

Маліють, плачуть снігові баби:
Їм із весною, ой, не по дорозі!
Постояти б хоч день ще на морозі,
Та відступ Март уже їм протрубив.

Хоч наспіх ліплені, лиш так, аби
Пізнати перехожий був у змозі,
Що то – таки опасисті баби,
А не лиш купи снігу при дорозі.

І хай та їхня білість не знадлива,
Та серце ненароком защемить:
Вона – з летючого, пухкого дива,
У ній – вчорашня перелітна мить.

І що ж баби ті, хай не кралі, винні,
Щоб так от скрапувати, по сльозині?

ДУМИ

Чи не остання в році заметіль:
Вже незабаром іди березневі*,
А ще бредє снігами день по дневі –
Мете, трясє і сипле звідусіль.

По білім – темне: дум похилих біль –
Овідієві йдуть чи Кобзареві
З чужого краю діти в білім меві,
Йдуть сиротами в март, у березіль.

Довкола – сніг і біла-біла тиша,
Що сніг рясніший, то біліша й тихша,
То втомленіший крок тягучих дум.
Загладжує метіль дороги й межі

У часопросторі, снує-мережить
Для всіх часів один пісенний сум.

* За римським календарем – 15 березня